

Lunder på
Mykines.

Foto: Kurt Servé

MINE VENNER – LUNDERNE

"De er lidt utålmodige modeller"

Kurt Servé beretter om et besøg hos lunderne på Færøerne

Jeg stopper op og kikker tilbage. Dybt nede ligger bygden. Der er ikke liv dernede lige nu. (til daglig er der en halv snes fastboende). Postbåden har ikke været her med sin daglige ladning af turister. Så vender jeg blikket ned mod "havnen". På Mykines er det kun her naturen har skåret sig dybt ind i stejlfjeldet og skabt en naturhavn. Vældige bølger fra Atlanten vælter ind og kravler som hvidt skum op af klippevæggene. Drønet fra havet blander sig med ridernes "mjaven". Jeg kan se dem som en masse hvide pletter på fjeldvæggen over havnen.

“

*Langs fjeldkanten, gennem
et stengærde og lige ind i
en lundeforsamling*

”

Puha. Nu er jeg til tops og følger stien sydover, langs fjeldkanten. Gennem et stengærde og lige ind i en lundeforsamling. Tågen driver slørlet hen over fjeldtoppen. Det er lidt køligt endnu. Solen aner jeg oppe igennem disen.

Foto: Carl Erik
Mabeck

Foto: Albert Steen-Hansen

Nu går det ret stejlt opad igen. Stien er fedtet og klynger sig til en fjeldkant. Jeg har lidt højdeskræk, så jeg læner mig hele tiden til den modsatte side. Endnu et stejlt stykke og stien har nu afgrunde af fjeld på begge sider. Puh ha. Og nu! Forsvinder den lige ud over kanten. Den første gang turde jeg næsten ikke gå hen og se ned. Men stien klatrer nedad beskyttet af et simpelt rækværk og stærke tove. Og sikken udsigt hen langs vestsiden af øen. Det var så det. Rundt om en fjeldvæg og så nedad igen. Mykines ender her og fortsætter i Mykines Holmur. Langt nede kan jeg se broen, der forbinder de to øer.

Masser af lunder – alle vegne. Nu skal jeg bare finde en god plads. Her i kanten af fjeldstien er der en fin fjeldhylde. Her sidder en fem-seks lunder. Jeg sætter mig forsigtigt ned – et par meter fra dem. Nikker til dem. De skæver til mig og rykker lidt rundt med hovedet for at se bedre. Så kikker de igen ud over havet. Roen falder over lunderne og mig. Jeg er her bare. Som en del af det hele. Tæt på kan jeg rigtig se det karakteristiske næb, som har givet dem navnet søpapegøjer. Næbbet kan godt ligne et papegøjenæb.

Stort og farvestrålende. Det er nu kun i yngletiden, det er så stort. De farvede næbplader falder af om vinteren og så er næbbet mere gråt.

“

Hvordan bærer den sig af med at fiske så mange på en gang og have dem i næbbet?”

”

En søpapegøje kommer drønende lige hen over hovedet på mig. De svirrende vinger trommer løs. Den lander på græsset lige over hylden og sidder stille. I næbbet sidder der en masse små, sølvglinsende fisk. Jeg prøver at se dem i kikkerten, men den er for tæt på. Men jeg ved, at det normalt er små sild, brislinger og lodder. Sikke et syn. Hvordan bærer den sig af med at fiske så mange på en gang og have dem i næbbet? Lunden skæver til mig. Hovedet på skrå og hele tiden i bevægelse. Lunden venter. Alt roligt. Så forsvinder den ind i et hul i

græsskråningen. Her i den store, græsklædte græsskråning, der ender ved fjeldkanten mod havet, graver den sin rede ud.

Pludselig er der lunder i luften alle vegne. Et par af mine lunder på klippehylden sætter fra. Spredte halefjer og et par ildrøde ben, der stikker bagud. Jeg følger dem ned mod havet. Her og der er havet helt oversået med prikker. Tusindvis af lunder ligger dernede på fiskefangst.

Jeg har nu min skitseblok fremme og sidder og skitser dem. De er lidt utålmodige modeller. Hovedet vender og drejer hele tiden alle steder hen. Jeg prøver at bede en af dem om at sidde roligt. Den vrikker bare med hovedet og siger på lundesprog: "Ork, Ork" med dyb stemme.

“

...som de naturbevidste mennesker færingerne er, så bestemte øens beboere, at lunderne skulle fredes

”

Minutterne går, lunder flyver frem og tilbage. Fuldt drøn på op fra havet og med raket fart lige ind i redehullet. Og redehuller er der tusindvis af. Tusinder af hvide pletter ud over skråningen fortæller, at det er et godt lundeår i år. Årene 2005, 2006 og 2007 var derimod katastrofale. Der kom ingen unger de år. Nu går det bedre og i år synes jeg, at det er ved det gamle. Fuglefangst har været en del af muligheden for at overleve herude. (I 1893 blev der fanget 18.000!). Men som de naturbevidste mennesker færingerne er, så bestemte øens beboere, at lunderne skulle fredes. Og sådan er det stadig i dag.

Hvorfor? Makrellen er med det varmere klima blevet mere almindelig heroppe. Og makrellen spiser sild. Silden yngler tidligere end før, og

sildeynglen driver med havstrømmene mod nord, inden lunderne har brug for dem. Men det er nok kun noget af forklaringen. Nu har jeg skitset nok, så det er tid for en kop te og en ostemad. Skønt. Nede fra havet, der skiller Mykines fra Mykines Holmur, hører jeg drønet af Atlanten. På klippehylderne lige overfor sidder der rider alle vegne. Ryggen vender ud af. På den måde kan de bedre sidde på de små platforme, hvor de laver deres simple rede. Og så er der sulernes skratten. De yngler et par steder på Mykines Holmur. Der er en lille koloni lidt inde til højre i kløften. Et par kommer majestætisk flyvende forbi mod havet. Store fugle med lange vinger, gulligt hoved og lidt blåligt næb.

Nu sidder lunderne altså her med fast grund under fødderne. De kommer i maj og forsvinder i august. Resten af året er de til havs. Ja bogstaveligt. Her lever de døgnet rundt. Det samme er tilfældet med andre af fuglefjeldets fugle.

Skal jeg gå videre? Næ. Den ro, den følelse af bare at være en del af det hele. Den er ubetalelig. Da jeg endelig rejser mig for at gå tilbage herude fra, opdager jeg, at jeg har siddet mere end en time samme sted. Nu herhjemme, hvor jeg skriver, ved jeg, at lige netop denne dag, vil jeg altid huske som noget særligt.

Foto: Johanna
M. Hartmann

